

<http://www.israelsmisjonen.no/ressurser/materiell/andakter>

Oppstått på den tredje dag etter Skriftene

Som ung teologistudent ble jeg utfordret til å holde bibeltimer for ungdom på påskeleir. Tematikken var selvsagt gitt. Påskens viktige begivenheter skulle forklares og utlegges slik at Jesu død og oppstandelse fikk virkning i den enkelte skoleungdoms liv. Etter en av bibeltimene, kom en voksen leder til meg med sin anføttelse: Hvis Jesu oppstandelse er så viktig, hvorfor tales det da ikke om dette i GT og profetiene? Jeg prøvde febrilsk å hente frem noen eksempler, men innrømmer at jeg ikke lyktes særlig godt. Jeg kjente nok selv behov for en grundig bibeltime av Mesteren.

Jeg vet at han en gang holdt en slik bibeltime. Så vidt jeg vet, var det ikke mange tilhørere. Bare to utenom bibeltimeholderen selv. De to fikk i løpet av en kort kveldstund - en spasertur og et måltid - en utleggelse av hele Skriften som jeg bare glimtvis forstår, men som jeg skjønner forandret deres liv. Bruddstykker fra bibeltimen er gjengitt i Luk. 24. Jesus møter to vandrende og forvirrede disipler som samtaler om det som har skjedd i Jerusalem de siste dagene. Deres medvandrer og samtalepartner begynner da å forklare hvordan det i *alle* Skriftene, helt fra Moses av og hos alle profetene og i Salmene, er forklart at Messias måtte lide, dø og oppstå på den tredje dagen. (Luk.24,25 og 44f), og at omvendelse og tilgivelse for syndene skal forkynnes for alle folkeslag. Ja, han legger til: Dere skal begynne i Jerusalem.

Det må være en spennende skattejakt å finne ut hvor Jesus egentlig fant disse vitnesbyrdene i Skriften, ikke minst om oppstandelsen på den tredje dag.

Allerede på Bibelens første blad får vi kanskje en antydning, nemlig fortellingen om det som skjedde på den tredje skapelsesdagen. Denne dagen skapte Gud grønne vekster, planter og trær som setter frø og bærer frukt. (1.Mos.1,11-13) Med andre ord: dette er første gang det skapes liv. Tredje dag er livets dag. Dagen da livet skapes, blomstrer og vokser. Noen vil si at det er å trekke tekstene for langt, men kanskje er dette et forvarsel om den messianske tid? Om ham som sier om seg selv at han er steget ned fra himmelen for å gi verden liv? Jesu oppstandelse på den tredje dag er forløsningens tidspunkt da dødskreftene er beseiret, og det nye livet skapes, setter frø, vokser og bærer frukt. De gamle rabbinere så tydelig Skapelsesberetningen som noe mer enn skapelse. Når Gud sa: "Bli lys!", handler dette om Guds egen herlighets lysglans; den som først fullt ut skal erfares når Messias kommer.

Vi har ikke tid å bla oss gjennom alle Bibelens blader på vår skattejakt, men jeg vil stanse ved en fortelling i GT: Fortellingen om Abraham som blir bedt om å gå til Moria-fjellet for å ofre sin egen sønn, Isak, som Gud hadde gitt ham og Sara. Isak var selve løftessønnen, meldt av engler. Et tegn og bevis på at Gud ville holde sitt løfte til

Abraham om en stor slekt og et nytt folk under Guds velsignelse. Ordet til Abraham om å bære sin sønn til offeralteret (1. Mos.22) var derfor ikke bare en prøve for Abraham, men en krise for hele Guds løfte om et nytt folk. Men Abraham gikk i lydighet, helt frem til alteret og veden. Vi kjenner den dramatiske fortellingen om hvordan Abraham i siste sekund får beskjed fra Herrens engel om ikke å ofre sin sønn, men i stedet en vær som hang fast i krattet like ved. Væren ble ofret i stedet for sønnen.

I Det nye Testamentet er denne fortellingen brukt som eksempel på troens lydighet (Hebr. 11,17 og Jak. 2,21). Jeg tipper at de fleste av oss ville funnet tilstrekkelige argumenter til å mene at Gud nok tok feil i sin beskjed. Vi er flinke slik til å bortforklare eller omtolke Guds tale dersom det ikke helt passer inn i vår fornuft eller vår tid.

Fortellingen om Abraham og Isak handler likevel om mer enn lydighetens vei. I 1.Mos.22 finner vi det første påskeevangeliet. Vi er alle dømt til døden, men Gud velger en stedfortredende løsning: Han dømmer seg selv til døden. Abraham ble spart for det offer Gud ikke kunne spare seg selv for: Å ofre sin egen og enbårne sønn – Løftets sønn, Messias. Han som skulle sikre slekten og gudsfolkets seier og overlevelse. Jesus døde som et offer for at alle andre sønner og døtre kunne gå fri. Slik blir Jesus stående som et motstykke til Isak. Og slik bekreftes og videreføres løftene til Israel: Det er i Jesus Messias og hans offer at løftet om velsignelse og frelse fullt ut virkeliggjøres. Paulus uttrykker dette svært sterkt til menigheten i Rom: "Er Gud for oss, hvem er da mot oss? Han som ikke sparte sin egen Sønn, men gav ham for oss alle, kan han gjøre noe annet enn å gi oss alle ting sammen med ham?" (Rom.8,31-32). Så fortsetter Paulus i neste kapittel med å fortelle hvordan dette gjelder alle mennesker, men først og fremst det jødiske folk som har alle fortrinn: Hele Skriften, paktene, loven, tempeltjenesten og løftene. Ja, Jesus selv, han som er både menneske og Gud over alle ting, er jo en av dem. Jesus var ingen kristen. Han er jøde. Men vi som er hans etterfølgere kaller oss kristne eller messianske. Derfor vitner vi også om ham både for jøder og andre folk: Jesus er Messias og Frelser. Han er Lammet som ble ført til slaktebenken uten protest, slik profeten Jesaja beskriver ham i sitt syn, og legger til: "Straffen lå på ham for at vi skulle ha fred, og ved hans sår har vi fått legedom."

Et av brevene i NT, Hebreerbrevet, er nettopp opptatt av å se evangeliet i fugleperspektiv. Derfor henter forfatteren av brevet også frem en rekke institusjoner og personer som på ulikt vis kan forklare hvem Jesus er og være forbilder for oss på tro og lydighet. Et av eksemplene er nettopp fortellingen om Abraham og sønnen Isak. Men overraskende nok er det ikke det stedfortredende offer som fokuseres, men forholdet mellom far og sønn: " Han (Abraham) regnet med at Gud endog har makt til å vekke opp døde. Derfor fikk han jo sønnen tilbake - i dette ligger et forbilde" (Hebr. 11,20-22).

Hvordan kan denne fortellingen beskrives som en dødeoppvekkelse? Var ikke nettopp saken den at Isak ikke måtte dø? At han ble spart fra døden? Svaret finner vi muligens i fortellingens startpunkt: Den dag Abraham tok sin beslutning, lesset på eselet og vandret sammen med sin sønn mot Moria-fjellet. Den vandringen varte i tre dager. Den tredje dagen fikk han øye på stedet der alteret skulle bygges og offeret finne sted. I Abrahams hjerte var sønnen død for ham den dagen han tok beslutningen i lydighet mot Guds kall, og gav seg på vandring mot offerstedet. Derfor

ble også det himmelske budskap om å ofre væren i stedet for Isak, en fornyet gave til Abraham. Løftets sønn ble gitt tilbake til ham - i live, etter tre dager. Derfor beskriver Hebreerbrevet denne fortellingen som et forbilde på Jesu oppstandelse. Han ble oppreist til nytt liv og gitt tilbake til Faderen etter 3 dager i dødsriket. Han som døde for oss, ble også oppreist for oss fra graven og dødsriket.

Slik bekreftes løftet, ikke bare til Israel, men til oss alle. Løftets Sønn lever, og han skal oppfylle alle Guds løfter. Det er dette Svein Ellingsen synger om:

*Løftet står fast når vår fremtid er truet:
Ingen skal rive oss ut av Guds hånd!
Engang skal Gud få sin skapning tilbake.
Verden blir frigjort fra fiendens bånd.*

*Døden må vike for Gudsrikets krefter!
Livet er gjemt i et jord-dekket frø.
Se, i oppstandelsens tegn skal vi leve.
Se, i oppstandelsens lys skal vi dø.*

Rolf Gunnar Heitmann

Generalsekretær

Den Norske Israelsmisjon

rolf@israelsmisjonen.no